

דיני ריבית והלווה

Week 15

רבית דרך קנס

שו"ע יו"ד קע"ז י"ד- י"ח

רבית כשיש זכות לבטל המקח

ב"מ ס"ה ע"ב, משנה וגמרא

שו"ע יו"ד קע"ד א', ב', פתחי תשובה

שו"ע הרב נ"ה, נ"ו

A program funded solely by the Night Seder
Bais Medrash

Please contact us for sponsorship
opportunities

לז"נ שלום פנחס בן מרדכי אליעזר ע"ה

שו"ע יו"ד קע"ז י"ד-י"ח

ק"ל מנחה שוט זמן ימים מנחה
בלא שבעה שבין שידוע שנתחייב
לו יתשלם לו ופענחה שהאכילו חיה
טענה לה סמוך דלחז בעל דבר דיד
הוא על זה והוא בלא"ה זה שמה
למזה קא מכין או שמה אשטרופוס
פרע לו וכה"ג שמה לא היה אלא דרך
חזק רבית ואין היתוס לר"ך להשיב
לו על זה ע"כ אלו דברים שאין להם
שחר חדא לפי זה אין שייך בלמנחה
להיתוס כיון דלא זכא מנחה שנתחייב
נגד המכירה וזה דאם בשעת הלואה
מהאשטרופוס התנה קן ודאי אין לנו
חלף כפי התנאי הסוהא כן יקום ולשיל
סי' ק"ם סעיף י"ח הביא רמ"א דין
זה ופי' בו בלבוש טעם אחר ג"כ אינו
לכנה כמו שכתבתי שם ע"כ אני אומר
הבא ליתן יפיו כח ליתוס יותר מלשאר
אדם כשיש עליו הכחשה עליו לבאר
דין זה ולהביא ראיה ברורה על פירושו
כי כל המנחה ידו על הכחשה:
(יח) ועיין בס' קע"ג בצ"ל. ששם
סעיף ד' מובא דין זה בטעמו והכלל
הוא שכל סוהא חוב ברור וזה מקביל
לפטור אותו בפחות אסור ומש"ס
הביא ב"י בשם רשב"א כהן ראובן
משק ביתו לשמעון באלף זאבים
לחמש שנים ונתן ללוי ח"ק זאבים
שמעון בפחות עכ"ל וסייע כיון שהסוהא הוא ברור
אחר וזהו שלא בקדוק: (יח) אינו נאמן.

נ"ל יענה ב"י מפורש דפי' שרי.
ב"י: ויש שחידו' בו. אין כאן
מחלוקת דגם המחבר וסייעה מודים
לזה כדליתא ברב"ש וצ"ו ולקמן סי' יח:
לא אס נותן לו מעות בו. וס"ה
אפשר שנותן לו פירות ומקבל מעות
דלקמן סעיף י"ח: לב סי' קע"ו.
סעיף

ד נכסו י"א הידך ר' זון מעכשיו כדי שיפור תחיו
לאומנות (כא) המלך שהיא בשי"ן אסור אבל אם
א"ל פרשני מן האומנות מותר (יח) בה (וע' בס' קע"ג):
יא [ל] י"א האומר לחבירו מנה לי בידך מרבית
קצוצה שגבית ממני והלה אומר לא היו
דברים מעולם (°) משביעין את הנתבע היסת
(פי' שהסיתו אותו חכמים לישבע להסיתו להודות כי מדלוריהא אין
משביעין אלא שבעה השומרים וע"פ עד אחד וכוונת מקנה מהסענה
הר"מ) וע"ל ס"ם קס"ח):

יב [לב] י"א המקבל מעו' לחצי ריוח וטוען בו שמלוה ברבי' היא (יח) אינו נאמן:
יג [לג] י"א המלוה מעות לבעל הבית וגם חוזר ההלכ' עם בגו של בעל הבית ובעל
הבית כח נותן לו הוצאות אסור (°) [לד] אלא אם כן יתן לו הקרן בט' במתנה
גמורה שאם ירצה לעכבו יהא רשות בידו (כ) (ולעיל סי' קס"ו בלתי):

יד [לה] האומר לחבירו אם לא אפרעך לזמן פלוני הרני חייב לך מעכשיו ולזמן
העיקוב כך דינרין (יח) ממה שהלוה) כי אסור מפני הערמת רבית:
הה' [לו] ויש (כד) מהרין לא אס טמן לו מעות. ומקבל פירות (כ"ב) סימן ט"ה (ג) ויש להקל בזה וע"ל
בס' קס"ג אס עכר ועשה ערמה ברבית אי מולין מידו:

מז [לז] י"א המחייב לפרוע לתתו לזנוניא לזמן פלוני ואם יעכב מלפרוע יוסיף על
סך הזנוניא על כל עשרים דינר מהם ז' פשישים בכל חרש מותר שזה רומה
לנותן מתנה לחבירו ואומר לו אני נותן לך כך וכך לזמן פלוני ואם לא אהא לך לזמן
פלוני עוד אני מוסיף כך וכך שהוא מותר (וכד נחבא לעיל לב סי' קע"ו):

מח [לח] י"א אם חייב עצמו לתת למלוה כך וכך בכל שבוע בעוד שמעכב ממנו
(ד) הרי זה רבית גמור:

הה' אע"ג דתכח לו ק דרך קנסא אס לא אפרע לך לזמן פלוני אמן לך כל שבוע כך וכך ואע"ג דאס היה פורע לו
לחמש שנים ונתן ללוי ח"ק זאבים וקיצל עליו לשחרר לו שיעבוד הבית מיד שמעון עד זמן המכירה דאסור ולא למרין שמה יפייס את
שמעון בפחות עכ"ל וסייע כיון שהסוהא הוא ברור מלאך באומנות המלך שאינו אלא חנוס כדלעיל סי' קע"ג. * ובלבוש חילק בזה בין מלך לאדם
אחר וזהו שלא בקדוק: (יח) אינו נאמן. הטעם דאין אדם משים עצמו רשע כ"כ ב"י בשם הסמ"ג: (כ) ולעיל סי' קס"ו. כ"ל ע"פ בס"ג:

שלחן ערוך <הרגיל> עמוד מס 223 יו"ד ב קארו, יוסף בן אפרים הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

בר רבינו יוחנן גמירי סי'
ה' כ"ל' כנפסו סימן
שלישי עמוד י"ח סעיף י"ח

נקודות הדפס

אין כאן דין זה כפי השאלה
למנוחה סוף כ"ל אסור
אלא דכל נזיר דלא חתך
למה נפסדו ביה חלף וזוהי
בו אסור: וכן מתקדש דרך
רוב בני אדם להפסיק נפשות
פ"ט: (בפ"ט ס"ק כ"א)
בבא"ר כ"ט כ"ט ע"פ א"ר.
וה' נראה דטעם דאסור
מותר להיכיר כע"ז ועליו
סוף דאין כאן סוף אלא
בשטות שער פוסקת כח
ממנו מותר להיכיר בשם
וכן מהנהג (והשם הוא)
(בש"ך ס"ק כ"ג) יש שם
שער וכן י"ל גמירי שם
ובס' כ"ל' סעיף שש
מפני שאינו פועל ודאי וזוהי
אסור להיכיר סוף רש"י
ע"ל וזוהי כשהנהגתו
אסור אלא כשהוא פועל
אסור: על מה שכתב לקח
כ"ל דלעיל פועל ודאי
המלוה פועל בלא שבעה אס
פועל סוף לקחיה כדלעיל
פי' קס"ט ס"ק כ"ג כ"ל:

בית לחם יהודה

הסגל ואל"ף אשכנז
וישפירו: אלא הסגל ואל"ף
יהא שפוט ויתן אלו לאשכנז
חוב הסגל בידו ויתפין יתן
לאל"ף הסגל שפוט לאשכנז
החובות ואל"ף יוכלו אשכנז
הסגל ויתן לו חלק בחובות
ומה שחשבו ויתפין חובות
לא חובי כריתים רק שבו
מסגל ואל"ף הסגל נראה
דין להפיק בלחם ז' ח"י:
ובאשר שאר אשכנזי
אין רבית כל אחד בשבוע
דאשכנז כח דרוב החובות
בני עמון:
כתב בספר חובות יאיר אחד
שום מחזיקו על המסגל
ובשאר אשכנז רבית ע"ס לו
כשת מר גמור ח"י שיו
יתר ויכתיבו מלוה שם
יפסד לו ח"י ויתר שחזר

עצי לבונה

ביומאסר סעיף ח' המספק
אס סוף ספק אס יצ"ר נטות
לקבל כדלעיל או יתא

סעיף ו' ל' בכל שבוע ושבעה בו. וליד דלעיל סעיף י"ד באס
אומר אס לא אפרעך מחייבתי מעכשיו כך דינרין דלא ח"י רבית
גמור דלא מחייב ברבית כ"ל כ"י ובהשכחה מהל"ך ז' חובי ס' ק
ק"ג האריך בזה והעלה ג"כ שהוא רבית דלוריהא ע"פ ובהשכחה
מבי"ט ח"ב סי' י"א דף ק"פ ע"פ חלק
עליו שאינו אלא רבית דרבנן ע"פ
באריכות ומדברי המחבר והכר
נראה שהוא רבית דלוריהא וכן ג"כ
מהשכחה נראה שכן ס"ם קס"ג מיהו
היכא שלא כתב לו ליתן קצבה בכל
שבוע אע"פ שאינו משלם לו אלא
לאחר זמן כגון שכתב בשטר שאל
יפרע לו סוף השנה כ' דינרין יתשלם לו
ס"ו סוף חשון לילה אלא איסור
דרבנן וכן בשטר מבי"ט ח"ב סי'
ר"ח דף קמ"ט ע"פ ע"פ: ל"ד המלוה
בו. ובכ"ז כתב בשם ח"ח דדוקא
בשטר הלואה אסור לגמור כן
לכתחלה אבל אס הלוהו כבר על
השכחה ומהא אומר אס לא אפרעך
יבא המכחש מעכשיו שכן מותר
ע"פ: ל"ד יש מי בו. י"ע דה"ס

יז [לז] ויש (כד) מהרין לא אס טמן לו מעות. ומקבל פירות (כ"ב) סימן ט"ה (ג) ויש להקל בזה וע"ל
בס' קס"ג אס עכר ועשה ערמה ברבית אי מולין מידו:

יח [לח] י"א אם חייב עצמו לתת למלוה כך וכך בכל שבוע בעוד שמעכב ממנו
(ד) הרי זה רבית גמור:
יח [לח] י"א אם חייב עצמו לתת למלוה כך וכך בכל שבוע בעוד שמעכב ממנו
(ד) הרי זה רבית גמור:

יח [לח] י"א אם חייב עצמו לתת למלוה כך וכך בכל שבוע בעוד שמעכב ממנו
(ד) הרי זה רבית גמור:

כאן לא ידעתי כיצד מלא כן שם ואזכרה כתב שם וז"ל ויין
שמיני פסוקה על הסחורה אין כאן רבית כלל אף מה שהסגל
סגרי אס ה"ס טמן סחורו בסוף ח"י שזה לא היה כאן רבית
כלל ואף אס הוקרה וזכרתי ח' בעבור קן סומן הוא מחייב בזה חתח
בכל הסחורות ואין זה נקרא רבית אלא קנס עכ"ל הרי לפניך דבשבור
הח"י שזה ולא נתן הסחורה אלא עליו חלקו חלקו אלא נער חלק אס ה"ס
בלחור פסע ואי יתנו לאחר זמן ומה שייך כאן אלא נער דמה ממחין לו
הלא אין ממחין לו רק הקנס שכתב על עליו ככלות ח"י שזה ולא שקל
שם מחמת שגדילתו קיבל גם קנסו ואין ח"י אלא נער חלק אס ה"ס
נותן לו מעותיו קודם אותו סומן ה"ס סוף ח"י שזה דבר וכתב
שמתחיל הוא נותן ע"י מלא שכל יוס שמתחיל מתחיל ממנו של
מלוה משא"כ כאן דמיד אחר עבר ח"י שזה לא יושע לו נתינת הסחורה
שם חייב במלא וזכרים מלא דלא חילוק אס ויתן לו יוס ח' אחר
הח"י שזה אוחן סומן וזכרים ואין רב ח"י ואין כאן שום ח"י חזר
לפי ע"ד: (כד) או דווחה לו הסחורה והיא. סי' אש"כ שחזר

שלחן ערוך <הרגיל> עמוד מס 223 יו"ד ב קארו, יוסף בן אפרים הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

(א) [לעיל טז: חמורה ו]
(ב) [לעיל טז: א], (ג) [לעיל
טז: א], (ד) [לעיל טז: א]
ע"ה.

(א) תום ד"ה לא וכו'
ו"ל דלמאי דמוקי ל'
דא"ל קמי מעבשו א"ש

[א] תוס' פירש
 והלכתה. אך פירש
 ב"ר יצ' שפי' כע
 שישל דר"ס בהש
 כשגר וכן ופיר
 מחמיר ומשנ' דכאן
 קא חלל כמו שז"ל בש
 וסמא לא יתיקא
 ודקאמר אם תשכחו
 דעת הרמב"ם והמ"ב
 בדעת הר"ף וע'
 מלחמות ופי' הג"ר ד"ר
 אשילי

(ב) מהרש"ל מוכח
 (ג) צ"ל אות
 (ד) וזהו כח
 (ה) צ"ל דקתני
 (ו) וזהו כח
 (ז) צ"ל
 (ח) כח
 (ט) מה
 (י) דרב
 (יא) חזק
 (יב) חזק
 (יג) חזק
 (יד) חזק
 (טו) חזק
 (טז) חזק
 (יז) חזק
 (יח) חזק
 (יט) חזק
 (כ) חזק

42 : מציג את תלמוד בבלי עמוד 42 :

שו"ע יו"ד קע"ד א', ב', פתחי תשובה

מורי וחב יורה דעה קעג קעד הלכות רבית שפתי בתן קן

קן בחב ריבית סימן ש"ח וכ"כ רמ"א בריש סי' קע"ז בשכירות משום להחלק בין קבלת אחריות או לאו לענין אבק רבית ובלבד כחב כאלו דאשילי אס קבל עליו אחריות כוס רבית קאלס ושגגה היא דלא עיין בנזק הדיו גם בדברי טלמו ר"ס קע"ז: (לא) ויש סתירה

להלכות כ' (*). נגמרו מצינו כאלו דמסמט מלפניו זש מתידין אלו חולקין עם כריבית דלמיל ולא נראה קן דבמ"מ שתיקין זש מחשבת בימיוי זאל סימן סכ"ד ח"ל על שנהגו במלכות זו שטותין ביריד של קלוגיאל

י"ב דינרין ומקבלין בודמח"א לו נמנענ"א כשחזרים י"ב דינרין ונאל רביתו אה רש"י ואלו ח"ט שרי אלא יקבל כמלוג הסחורה שגלוה קניה לוחס בחצוה כסף ויוליכנה סמלוג לו גלוהו בלחצוהו של מלוה עד מקום שיקבל עם המעות ויחול לו י"ב דינרין וכלל בלוג הכי אכסור מכלל ו"ל מלוה שגם כריבית מודה כזש דכלל ח"ן שזס הלואה אלא מוכר נמור שגלוה וזכר שגם כריבית סחורה וכונולו לניחוי מן היריד חוזר ומוכרס לו אכל דיון כריבית קדקדס זש שפיטה דלסור לנ"ע שחרי הלואה יז שס רק דכוס מצינ"א להחיר מנח האחריות ופל זש ספק דלסור זכו נראה לי ברור ושקט: (לב) למי שיבטיח טאה ליטורין כ' שאלין כאלו הלואה אלא כעין מוכר שמקבל עליו אחריות מעות מאל ליטורין ואשילו חס יקדים לו ק' ליטורין ואח"כ כשיסיס הסכר יקבל ממנו מאל ליטורין ח"ן זש נחשב להקדמת מעות דמותן לו י' ליטורין בשביל סימן לו אחר ק מאל ליטורין שידוע שאלין נטון לו מאל ליטורין בשביל הקדמת י' ליטורין אלא מפני הסכסר שקבל עליו י' ליטורין כהלכותיו ככר קאלס המקבלס הלאה ועוד מזה כעין ק"ס: שמתחייב עלמנו כ' ע"כ כריבית שס ולעיל סעיף ד' כביס דיון פטרי מיי"ב דינרין נמנע נס כן הכי:

קעד (א) רבית קצוצה כ' (*). כלן נמנע דק"ל לד אהז ברכות כוס רבית קאלס דכא כלן כוס רק דז נאזר ברכות דכא אפסר שלא ינא ליד רבית וכוסי ק"ע כחנתי שזס מולק סטור עם כריי קרקויל ועי' בל"מ סימן ר"ז לימית מוכי תגלי זש דימחיר הסדס ודחולק שאלמו בין לוקח למוכר: (ב) חברים בטוב תתפשו:

הגה (ב) ואשילו לא הנהג כן אלא שמהנהג כן בעיר של מי שקוים ליד להמיר כספיו למוכר מעות דכל המוכר דמנע"א דמנע"א מוכר ואסור ללוקח לאכול סחירות (ב"י בשם שמונה הראשונים):

(ג) אבל אם אמר לו הלוקח מרעתי כשיהי' לך מעות אחזיר לך הקרקע ב אינו (ז) תנאי והמקח קיים מיד לפיכך הלוקח אוכל פירות (ד) ויאו כשאמר כן הלוקח חלמו ממנו המוכר וחזקו הרי הוא תנאי (ה) אבל כל שעשאו הלוקח (ו) ואפילו בחוך המכר ושחק המוכר ולא חזקו אין זה תנאי אלא כפשוטי מילי והמכר מבר האויל שלא עשאו המוכר שהיה לו לעשותו:

דהג' (ז) וכן אם מכר לו קרקע (ז) מעכשיו והמחין לו המעות הלוקח מוכר לאכול סחירות והמוכר אסור דנכסר המנע שטותיו קל חלי (פור):

ב ד (ח) (ג) מכר לו שדה במנה ובאבותיו יום עשה לו שמר שאם יחזיר לו מעותיו יחזיר לו שמר המכר אם נעשה תנאי זה קודם המכר או בשעת המכר אין לו דין מכר אלא דין הלואה והלוקח חייב להחזיר כל מה שאכל אבל אם נעשה לאחר המקח אפילו שעה אחת הרי זה מכר נגמור ואפילו עשה לו שמר ע"י בקנין וכלל מיני חיזוקים חסד הוא שרוצה להתחסד עמו ולהחזיר לו מקחו (שמונה הראשונים) א"כ נכס כ"ח וכ"י כח"ס סי' ר"ז סי"א לעת המכ"ס):

ג (ט) האומר לחבירו קנה לי שדה מפלוגי ואמר המוכר לשליח אני מוכר לך על תנאי שיחזירתי לי כשיהי' לי מעות והשיב השליח אתה והלוקח (ב) חברים בטוב ינא

כלן נמנע דק"ל לד אהז ברכות כוס רבית קאלס דכא כלן כוס רק דז נאזר ברכות דכא אפסר שלא ינא ליד רבית וכוסי ק"ע כחנתי שזס מולק סטור עם כריי קרקויל ועי' בל"מ סימן ר"ז לימית מוכי תגלי זש דימחיר הסדס ודחולק שאלמו בין לוקח למוכר: (ב) חברים בטוב תתפשו:

הגה (ב) ואשילו לא הנהג כן אלא שמהנהג כן בעיר של מי שקוים ליד להמיר כספיו למוכר מעות דכל המוכר דמנע"א דמנע"א מוכר ואסור ללוקח לאכול סחירות (ב"י בשם שמונה הראשונים):

(ג) אבל אם אמר לו הלוקח מרעתי כשיהי' לך מעות אחזיר לך הקרקע ב אינו (ז) תנאי והמקח קיים מיד לפיכך הלוקח אוכל פירות (ד) ויאו כשאמר כן הלוקח חלמו ממנו המוכר וחזקו הרי הוא תנאי (ה) אבל כל שעשאו הלוקח (ו) ואפילו בחוך המכר ושחק המוכר ולא חזקו אין זה תנאי אלא כפשוטי מילי והמכר מבר האויל שלא עשאו המוכר שהיה לו לעשותו:

דהג' (ז) וכן אם מכר לו קרקע (ז) מעכשיו והמחין לו המעות הלוקח מוכר לאכול סחירות והמוכר אסור דנכסר המנע שטותיו קל חלי (פור):

קעד (א) רבית קצוצה כ' (*). כלן נמנע דק"ל לד אהז ברכות כוס רבית קאלס דכא כלן כוס רק דז נאזר ברכות דכא אפסר שלא ינא ליד רבית וכוסי ק"ע כחנתי שזס מולק סטור עם כריי קרקויל ועי' בל"מ סימן ר"ז לימית מוכי תגלי זש דימחיר הסדס ודחולק שאלמו בין לוקח למוכר: (ב) חברים בטוב תתפשו:

הגה (ב) ואשילו לא הנהג כן אלא שמהנהג כן בעיר של מי שקוים ליד להמיר כספיו למוכר מעות דכל המוכר דמנע"א דמנע"א מוכר ואסור ללוקח לאכול סחירות (ב"י בשם שמונה הראשונים):

(ג) אבל אם אמר לו הלוקח מרעתי כשיהי' לך מעות אחזיר לך הקרקע ב אינו (ז) תנאי והמקח קיים מיד לפיכך הלוקח אוכל פירות (ד) ויאו כשאמר כן הלוקח חלמו ממנו המוכר וחזקו הרי הוא תנאי (ה) אבל כל שעשאו הלוקח (ו) ואפילו בחוך המכר ושחק המוכר ולא חזקו אין זה תנאי אלא כפשוטי מילי והמכר מבר האויל שלא עשאו המוכר שהיה לו לעשותו:

דהג' (ז) וכן אם מכר לו קרקע (ז) מעכשיו והמחין לו המעות הלוקח מוכר לאכול סחירות והמוכר אסור דנכסר המנע שטותיו קל חלי (פור):

קעד (א) רבית קצוצה כ' (*). כלן נמנע דק"ל לד אהז ברכות כוס רבית קאלס דכא כלן כוס רק דז נאזר ברכות דכא אפסר שלא ינא ליד רבית וכוסי ק"ע כחנתי שזס מולק סטור עם כריי קרקויל ועי' בל"מ סימן ר"ז לימית מוכי תגלי זש דימחיר הסדס ודחולק שאלמו בין לוקח למוכר: (ב) חברים בטוב תתפשו:

הגה (ב) ואשילו לא הנהג כן אלא שמהנהג כן בעיר של מי שקוים ליד להמיר כספיו למוכר מעות דכל המוכר דמנע"א דמנע"א מוכר ואסור ללוקח לאכול סחירות (ב"י בשם שמונה הראשונים):

(ג) אבל אם אמר לו הלוקח מרעתי כשיהי' לך מעות אחזיר לך הקרקע ב אינו (ז) תנאי והמקח קיים מיד לפיכך הלוקח אוכל פירות (ד) ויאו כשאמר כן הלוקח חלמו ממנו המוכר וחזקו הרי הוא תנאי (ה) אבל כל שעשאו הלוקח (ו) ואפילו בחוך המכר ושחק המוכר ולא חזקו אין זה תנאי אלא כפשוטי מילי והמכר מבר האויל שלא עשאו המוכר שהיה לו לעשותו:

דהג' (ז) וכן אם מכר לו קרקע (ז) מעכשיו והמחין לו המעות הלוקח מוכר לאכול סחירות והמוכר אסור דנכסר המנע שטותיו קל חלי (פור):

קעד (א) רבית קצוצה כ' (*). כלן נמנע דק"ל לד אהז ברכות כוס רבית קאלס דכא כלן כוס רק דז נאזר ברכות דכא אפסר שלא ינא ליד רבית וכוסי ק"ע כחנתי שזס מולק סטור עם כריי קרקויל ועי' בל"מ סימן ר"ז לימית מוכי תגלי זש דימחיר הסדס ודחולק שאלמו בין לוקח למוכר: (ב) חברים בטוב תתפשו:

הגה (ב) ואשילו לא הנהג כן אלא שמהנהג כן בעיר של מי שקוים ליד להמיר כספיו למוכר מעות דכל המוכר דמנע"א דמנע"א מוכר ואסור ללוקח לאכול סחירות (ב"י בשם שמונה הראשונים):

(ג) אבל אם אמר לו הלוקח מרעתי כשיהי' לך מעות אחזיר לך הקרקע ב אינו (ז) תנאי והמקח קיים מיד לפיכך הלוקח אוכל פירות (ד) ויאו כשאמר כן הלוקח חלמו ממנו המוכר וחזקו הרי הוא תנאי (ה) אבל כל שעשאו הלוקח (ו) ואפילו בחוך המכר ושחק המוכר ולא חזקו אין זה תנאי אלא כפשוטי מילי והמכר מבר האויל שלא עשאו המוכר שהיה לו לעשותו:

דהג' (ז) וכן אם מכר לו קרקע (ז) מעכשיו והמחין לו המעות הלוקח מוכר לאכול סחירות והמוכר אסור דנכסר המנע שטותיו קל חלי (פור):

קעד (א) רבית קצוצה כ' (*). כלן נמנע דק"ל לד אהז ברכות כוס רבית קאלס דכא כלן כוס רק דז נאזר ברכות דכא אפסר שלא ינא ליד רבית וכוסי ק"ע כחנתי שזס מולק סטור עם כריי קרקויל ועי' בל"מ סימן ר"ז לימית מוכי תגלי זש דימחיר הסדס ודחולק שאלמו בין לוקח למוכר: (ב) חברים בטוב תתפשו:

הגה (ב) ואשילו לא הנהג כן אלא שמהנהג כן בעיר של מי שקוים ליד להמיר כספיו למוכר מעות דכל המוכר דמנע"א דמנע"א מוכר ואסור ללוקח לאכול סחירות (ב"י בשם שמונה הראשונים):

שו"ע הרב נ"ה, נ"ו

שו"ע הרב רבי

נה וכן אם הלוקח מתנה שאם ירצה להחזיר לו מקחו לאחר זמן יחזיר לו מעותיו אין זה מכר גמור ואסור ללוקח ליהנות במקחו משום רבית וכן הלוקח בית או מטלטלין ונתן מקצת דמים אסור לו לדור בבית או להשתמש במטלטלין עד שיפרע שאר המעות אפילו הקנה לו המוכר בקנין סודר או באחד משאר דרכי ההקנאה מעכשיו כי שמא לא יפרע לו שאר המעות בזמן שקבע לו ונמצא המקח בטל למפרע או לא זקפן עליו במלוה וכן המוכר אסור לדור בבית אם הקנה לו מעכשיו או בקנין סודר סתם שסתמו מעכשיו כי שמא יפרע לו בזמנו ונמצא הבית למפרע של הלוקח ודר בו המוכר בשכר המותר של המעות שהמתין לו כיצד יעשה ישכירהו לאחר ומי שיעמוד לו הבית יטול השכירות או אם ידור הלוקח יתנה עמו שאם לא יפרע לו בזמנו ינכה לו השכירות ממקצת המעות שיחזיר לו המוכר:

נו וכן המוכר על תנאי אסור ללוקח לדור בבית עד שיתנה עמו שאם לא יתקיים התנאי ויתבטל המקח ויחזיר לו המוכר מעותיו ינכה לו מהן שכר דירתו בביתו ואם התנאי הוא שאם יפול הבית או ישרף או שיוזלו בתים יחזיר לו מעותיו אסור ללוקח לדור בו בכל ענין אף אם מתנה עמו לנכות לו שכר דירתו כשיחזיר לו מעותיו לפי שכיון שהלוקח הוא קרוב לשכר ורחוק להפסד במעותיו נעשו המעות הלואה ביד המוכר ואין כאן מכר כלל אף אם לא יפול הבית ולא ישרף ולא יוזל והרי הוא דר בו בשכר הלואתו אבל אם אחריות הזול אינן על המוכר אלא אחריות האונסין בלבד הרי זה קרוב לשכר ולהפסד ומכר גמור הוא כמ"ש למעלה: